

BESLUT

2020-09-07 Dnr: 20/00247

SAKEN

Rapport, SVT1, 2020-01-14, kl. 19.30 och *Aktuellt*, SVT2, 2020-01-14, inslag om att partier krävt mer pengar till välfärden; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget i Rapport den 14 januari 2020, kl. 19.30

Inslaget inleddes med att nyhetspresentatören sa att Moderaterna (M) och Vänsterpartiet (V) krävt att regeringen skulle ge mer pengar till kommunerna och att V hotat göra upp med M och Kristdemokraterna (KD). Därefter sades bland annat följande.

(Reporter) – Presskonferens med Moderaterna klockan nio. [...] Presskonferens med Vänsterpartiet klockan tio. (Partiledare, Vänsterpartiet) – Det är djup kris i välfärden i Sverige så vi vill ha ett mycket snabbt besked om ett tillskott till Sveriges kommuner och regioner så att vi klarar sådant som sjukvård och äldreomsorg och skola. (Reporter) – Man skulle kunna tro att Moderaterna och Vänsterpartiet hade gjort upp om att kräva mer pengar till välfärden akut just i dag, men så var det tydligen inte. Moderaterna vill alltså ge 2,6 miljarder till rättsväsendet och 3 miljarder i statsbidrag till regioner och kommuner, i en extra ändringsbudget. Vänsterpartiet å sin sida vill se en ändringsbudget med 10 miljarder extra till välfärden. Moderaterna vill finansiera sitt förslag fullt ut, främst genom minskat bistånd. Vänsterpartiet tycker inte att satsningen behöver finansieras alls.

Samtidigt visades grafik, bland annat över de två partiernas önskade summor till välfärden. Därefter hördes V:s partiledare säga följande.

Om Socialdemokraterna inte är beredda att sätta välfärden först, då kan vi prata med Moderaterna och Kristdemokraterna och se till att den här krisen som finns ute i kommunerna, att vi gör nånting åt den.

Det fortsatta inslaget handlade om budgeten och budgetsamarbetet och följdes av en analys av en inrikespolitisk kommentator. Kommentatorn pratade i huvudsak om det aktuella politiska landskapet, om hur dagens händelser satte press på regeringen och om hur denna press sannolikt skulle leda till mer pengar inom kort för kommuner. Som svar på en fråga från nyhetspresentatören sa kommentatorn

också att det skulle bli svårt att få partier som står långt ifrån varandra att enas men att det möjligen skulle gå att få till en samlad opposition.

Inslaget i Aktuellt den 14 januari 2020

I det så kallade löpet sa nyhetspresentatören ”Vänsterpartiet hotar att göra upp med M och KD om regeringen inte ger miljarder till kommunerna” och i påannonseringen sades även bland annat ”Både Moderaterna och Vänsterpartiet kräver nu att regeringen ger mer pengar till kommunerna och det snabbt” av samma presentatör. Sekvensen i vilken V:s partiledare hördes var likalydande med vad som sändes i *Rapport*, och även här hördes en reporter säga ”Vänsterpartiet tycker inte att satsningen behöver finansieras alls”. Även inslaget i *Aktuellt* följdes av en analys av den inrikespolitiska kommentatorn. Han sa bland annat att man redan nu kunde dra slutsatsen att det skulle komma att bli ytterligare miljarder i statsbidrag till kommunerna, att kraven sätter hård press på regeringen och att kraven påverkar budgetprocessen i riksdagen.

ANMÄLNINGARNA

En anmälare anför att påståendet att ”Vänsterpartiet tycker inte satsningen behöver finansieras alls” var fel och lögnaktig då V varit tydliga med hur förslaget ska finansieras. En annan anmälare anför sammanfattningsvis följande.

Att anklaga en partiledare för att tycka att man inte behöver någon finansiering alls var en mycket allvarlig anklagelse och Sveriges Television AB (SVT) framställde på ett partiskt sätt att V:s partiledare är en slarvig person som struntar i finansiering. Detta samtidigt som M:s partiledare framställdes som en ordningsam person, särskilt genom tillägget ”fullt ut”. Detta var dessutom inte sant. Sanningen är att finansieringen skall göras genom Sveriges starka finanser, eller genom att planerande skattesänkningar undviks. Detta borde ha sagt av reportern och inget annat.

Samma dag i TV4 var V:s partiledare mycket tydlig med att han ville förhindra de skattesänkningar som regeringen vill genomföra tillsammans med Liberalerna (L) och Centerpartiet (C). V har också presenterat sin finansiering genom att spara mindre. Reportern hade alltså kunnat säga ”Moderaterna vill finansiera pengarna till välfärden genom minskat bistånd, och Vänsterledaren vill finansiera pengarna till välfärden genom att inte sänka skatterna”.

Anmälaren anför vidare att han efter sändningen i *Rapport* ringde bland annat reportern och påtalade att det inte stämmer att V inte vill finansiera sitt förslag alls. Trots det var sändningen i *Aktuellt* likalydande. Anmälaren är också kritisk till att han trots upprepade försök inte kunde komma i kontakt med ansvarig utgivare.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför följande.

Inslagen handlade om att både M och V höll presskonferens den 14 januari 2020 med krav på mer pengar till välfärden. Vid presskonferensen presenterade V ingen finansiering, förutom att pengarna skulle tas från överskottet i statskassan som inte ingår i statsbudgeten. Samma dag höll M en presskonferens där partiet begärde 3 miljarder kronor till välfärden och 2,6 miljarder kronor till rättsväsendet. Partiet presenterade en finansiering krona för krona som bestod av nedskärningar på biståndet.

Reportern beskrev i inslagen att satsningarna från V:s håll var ofinansierade, vilket är en gängse benämning av satsningar som inte ska finansieras inom befintlig budget. I en krönika i Svenska Dagbladet Näringsliv från den 6 augusti 2019 förklarades uttrycket ofinansierade reformer på följande sätt.

Så mycket tror Konjunkturinstitutet (KI) att regeringen kommer spendera på så kallade ofinansierade reformer nästa år – det vill säga reformer som kan genomföras utan behöva höja skatten eller skära ned kostnaderna någon annanstans.

Uttrycket används också flitigt i publiceringar från de politiska partierna. I en debattartikel på Dagens Nyheter Debatt den 10 april 2019 av finansministern och biträdande finansministern stod följande.

På kort sikt är dock utrymmet för ofinansierade reformer obefintligt. Den budget som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna röstade igenom i december – när Sverige fortfarande inte hade någon regering – innebar skattesänkningar på omkring 20 miljarder kronor.

Även i annan media beskrevs att Moderaterna tydligt angav hur satsningarna skulle finansieras inom befintlig budget till skillnad från V, bland annat skrev Dagens Industri den 14 januari 2020 följande.

Till skillnad från Vänsterpartiet anser Moderaterna att satsningarna på välfärden och rättsväsendet måste finansieras krona för krona. Partiet vill bland annat skära ned på biståndet och minska regeringens byggsubventioner. Moderaterna säger även nej till det nya friåret och utökningen av extratjänster.

I TT/Sydsvenskan samma dag stod att V kunde tänka sig att ta pengar ur statskassan och minska det offentliga finansiella sparandet och att det var svårsmält för M.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av

betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att SVT:s uttalande ”Vänsterpartiet tycker inte att satsningen behöver finansieras alls” gav en alltför förenklad bild av hur Vänsterpartiet avsåg att finansiera det framförda kravet på extra pengar till välfärden. Givet vad SVT framfört i ärendet kan nämnden dock inte finna att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.